

△ หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิ
ในการอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

และ

△ หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิ
ในการฟ้องคดีปกครอง

สำหรับ

เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง

คำนำ

หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้ง
คำสั่งทางปกครอง และหลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดี
ปกครอง เป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง
ทางปกครองจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามเอกสาร
แนะนำนี้มีรายละเอียดมากซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ที่ไม่มีความรู้
ในกฎหมายดังกล่าวจะมีปัญหาในทางปฏิบัติมาก แต่อย่างไร
ก็ตามในหลักการแล้วเจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถทำความเข้าใจ
ได้โดยง่าย ดังนั้น ในเบื้องต้นนี้ขอให้เข้าใจในหลักการก็
พอแล้ว หากจะต้องปฏิบัติในรายละเอียดขอให้ปรึกษานิติกร
อีกครั้งเป็นเรื่อง ๆ ไป

กองนิติการ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

สารบัญ

หน้า

คำนำ

- หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง 1
- คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง 2
- หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง 7
- คำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง 11
- โครงสร้างและเขตอำนาจศาลปกครอง 19
- ศาลปกครองในภูมิภาค 22

หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิ ในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

มาตรา 5 “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

- ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 40 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

มาตรา 40 คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุนกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้ง ดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาล้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

- รายละเอียดวิธีการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง โปรดดูคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่แนบ

คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ที่ 1/2540

เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือได้แจ้งคำสั่งทางปกครอง

ด้วยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ (ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540) การแจ้งคำสั่งทางปกครองให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีหลักเกณฑ์บางประการที่แตกต่างไปจากที่เคยเป็นมา กล่าวคือการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 40¹ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือได้แจ้งต่อไปได้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบถึงรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวด้วย ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือได้แจ้งไว้ในคำสั่งและไม่มีการแจ้งการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือได้แจ้งใหม่ในภายหลัง ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือได้แจ้งจะขาดออกไปเป็นหนึ่งปีตามมาตรา 40 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองและจะส่งผลให้ทางราชการต้องผูกพันในการพิจารณาอุทธรณ์หรือได้แจ้งคำสั่งทางปกครองนานขึ้นกว่าที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ได้บัญญัติไว้

¹ มาตรา 40 คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือได้แจ้งต่อไปได้ให้ระบุนกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือได้แจ้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำได้แจ้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการได้แจ้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการได้แจ้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าว มีระยะเวลาด้านกว่าหนึ่งปี ให้ขาดเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นว่าการแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองแก่คู่กรณีเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีผู้รับคำสั่ง สมควรแนะนำให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

1. รายละเอียดในการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

(1) ระบุกรณีที่อยู่อุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งในกรณีเป็นคำสั่งทางปกครองที่อยู่อุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้

(2) ระบุการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง ประกอบด้วย บุคคลผู้รับคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง สถานที่ยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง เงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้

(3) ระบุระยะเวลาสำหรับการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้ง

ตัวอย่างเช่น ใช้ข้อความว่า "ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ(1).....ภายใน(2).... วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่งนี้"

หมายเหตุ (1) ให้ระบุ บุคคล คณะบุคคล หรือ เจ้าหน้าที่ผู้รับอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

(2) ให้ระบุระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์

2. กรณีที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ อาจแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

(ก) ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ เช่น การยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา 48 ผู้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

๑๓๑

๑๓๑"

หรือการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

"มาตรา 20 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ออกใบอนุญาต หรือ ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้ขอตต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือ ไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

๑๓๑

๑๓๑"

ในกรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

(ข) ในกรณีไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44³ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

"มาตรา 21 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 16 ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ"

8. กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งให้ผู้กรณีทราบถึงการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามมาตรา 40⁴

คำสั่งด้วยวาจาโดยสภาพไม่สามารถแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องขึ้นบันทึงคำสั่งนั้นเป็นหนังสือตามมาตรา 35⁵ และในคำสั่งขึ้นบันทึงเป็นหนังสือดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในหนังสือนั้นด้วยโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ (ก) หรือ (ข) กล่าวคือ ถ้ามีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ก็ให้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาดำเนินการนั้น ถ้ากฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดระยะเวลาดังกล่าวไว้ ก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

³ มาตรา 44 ภายใต้มติมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขึ้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ โดยโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วยการอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้หยุดการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการตั้งให้หยุดการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง

⁴ โปรดดูเชิงอรรถที่ 1

⁵ มาตรา 35 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องขึ้นบันทึงคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

4. กรณีที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือได้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดยที่หน้าที่ต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือได้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครองนี้จะใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่มิบทบัญญัติแจ้งชัดไว้ในกฎหมายว่าคำสั่งทางปกครองใดของเจ้าหน้าที่ต้องอุทธรณ์หรือได้แย้งอย่างไร และภายในระยะเวลาเท่าใดเท่านั้น ส่วนกรณีที่กระบวนการพิจารณาของฝ่ายปกครองสิ้นสุดลงแล้วและอุทธรณ์ยังไม่พอใจผลคำสั่งทางปกครองนั้น อุทธรณ์ย่อมมีสิทธิที่จะนำเรื่องไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้ต่อไปตามหลักการทบทวนทางกฎหมาย ซึ่งในกรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในสภาพที่จะรับผิดชอบได้ว่าเรื่องใดจะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องศาลได้หรือไม่ และภายในระยะเวลาใดโดยแน่ชัด ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือได้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่จะแนะนำถึงสิทธิที่จะนำเรื่องไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลตามที่เห็นสมควรก็ได้

5. ปัญหาความเกี่ยวในการใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

เนื่องจากหลักการในพระราชบัญญัติดังกล่าวถือว่าการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือได้แย้งคำสั่งทางปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการทำคำสั่งทางปกครอง การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือได้แย้งจะมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการอุทธรณ์หรือได้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งปีออกไปเป็นหนึ่งปีและมีผลใช้บังคับแก่คำสั่งทางปกครองที่ออก ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไป ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่ออกก่อนวันที่ 14 พฤษภาคม 2540 การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือได้แย้งจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 40¹ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

6. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 และเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือได้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครอง

บรรดาคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นมา ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือได้แย้งให้ผู้รับคำสั่งทราบ ผลทางกฎหมายจะทำให้

¹ โปรดดูเชิงอรรถ 1

ระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปีเสมอ ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาว่าจะแจ้งคำสั่งใหม่หรือไม่ หากเห็นเป็นการสมควรก็ให้แจ้งคำสั่งทางปกครองไปใหม่พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไปด้วย เพื่อให้ระยะเวลาอุทธรณ์เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะหรือตามมาตรา 44^{*} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้สิทธิอุทธรณ์ในทุกเรื่องต้องขยายระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปีอันจะทำให้การบริหารราชการไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1/15/82 ๕๕๓๓

(นายเฉลิมชัย วสินนท์)

ประธานคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

^{*} โปรดดูเชิงอรรถ 2

การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง

มาตรา 50 คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

- รายละเอียดวิธีการแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครองโปรดดูคำแนะนำของสำนักงานศาลปกครองที่แนบ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม	
รับ	5074
วันที่	27 ส.ย. 2544
เวลา	10

ที่ ศป ๐๐๐๓/๒๗๗

สำนักงานศาลปกครอง

อาคารเอ็มไพร์ทาวเวอร์ ชั้น ๓๑ - ๓๕

เลขที่ ๑๙๕ ถนนสีสุราษฎร์

เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

๒ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

เรียน อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) คำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์
การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง

(๒) สำเนาคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
ที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่ง
ทางปกครอง

ตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจ
พิจารณาคดีปกครอง นั้น

สำนักงานศาลปกครองขอเรียนว่า มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองฯ ดังกล่าวบัญญัติว่า คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่ง
ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าว ถ้าไม่มีการแจ้ง
ข้อความดังกล่าว กฎหมายบัญญัติให้ขยายระยะเวลาในการยื่นคำฟ้องออกไปเป็นหนึ่งปี
นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ดังนั้น เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทางปกครองต่าง ๆ ปฏิบัติ
ตามบทบัญญัติดังกล่าวได้โดยถูกต้อง สำนักงานศาลปกครองจึงได้จัดทำคำแนะนำเกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง (สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)) มาให้หน่วยงาน
ทางปกครองทุกแห่งได้ทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง ในการนี้
สำนักงานศาลปกครองขอเรียนด้วยว่า หน่วยงานทางปกครองนอกจากจะต้องปฏิบัติตาม
มาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังกล่าวแล้ว ยังคงต้องปฏิบัติตาม
มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในเรื่องการแจ้ง

๒

สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง ให้ครบถ้วนและสอดคล้องกันด้วย
ซึ่งในเรื่องนี้คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้เคยออกคำแนะนำ ที่ ๑/๒๕๕๐
แจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบและปฏิบัติด้วยแล้ว และเพื่อให้มีการปฏิบัติตาม
กฎหมายทั้ง ๒ มาตรา ได้อย่างครบถ้วน สำนักงานศาลปกครองจึงได้แนบคำแนะนำ
ที่ ๑/๒๕๕๐ มาพร้อมกันนี้ด้วย (สิ่งที่ส่งมาด้วย (๒))

สำนักงานศาลปกครองจึงขอจัดส่งคำแนะนำของสำนักงานศาลปกครอง
ที่ ๑/๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครอง มาเพื่อเป็นประโยชน์
ในการปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และกรรณมาแจ้งเวียน
ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่านได้ทราบต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

วิมล แสงคำ

(นายชาญชัย แสงศักดิ์)

รักษาการในตำแหน่ง

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง

โทร. ๖๗๐-๑๒๐๐-๖๓ ต่อ ๒๐๔๖, ๒๐๔๗

โทรสาร ๖๗๐-๑๓๐๐

ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วย โดยอาจแยกวิธีการแจ้งสิทธิเป็น ๔ กรณี ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีกฎหมายกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไว้ และกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลไว้ด้วย

ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองนอกจากจะต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ด้วยว่า

ก. ถ้ามีการวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว

ผู้รับคำสั่งมีสิทธิฟ้องคดีคัดค้านคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือภายในเวลาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่า ๙๐ วันก็ได้

ข. ถ้าในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว แต่ผู้มีอำนาจยังไม่วินิจฉัยอุทธรณ์

ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองในประเด็นการพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้า รวมทั้งสามารถฟ้องในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ด้วยก็ได้ โดยต้องใช้สิทธิฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ หรือภายในระยะเวลาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่า ๙๐ วันก็ได้

ตัวอย่างของบทบัญญัติตาม (๑.๑) นี้ ได้แก่

มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๕๒ ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตาม มาตรา ๓๙ ทวิ และผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ออกคำสั่งดังกล่าว และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดส่งอุทธรณ์และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยัง ผู้อุทธรณ์และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เสนอคดีต่อศาลภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ฯลฯ

ฯลฯ”

มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ ผู้ใดไม่พอใจ ในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนด ตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ ทวิ มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ วรรคสาม มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการ ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับ มอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการ ขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคา อสังหาริมทรัพย์ มีจำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์

ฯลฯ

ฯลฯ”

“มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัย ของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด เวลาตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ”

(๑.๒) กรณีกฎหมายเฉพาะกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการอุทธรณ์ หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองไว้และกำหนดให้คำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น เป็นที่สุด หรือมิได้กำหนดให้ถึงที่สุดแต่มิได้กำหนดวิธีการหรือ ระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลไว้

ในกรณีนี้นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งให้ผู้รับ คำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมาย

นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยว่า ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ว่าจะมีความวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือไม่ ผู้รับคำสั่งทางปกครองสามารถที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยแยกออกเป็น ๒ กรณีเช่นเดียวกับ ก. และ ข. ของข้อ (๑.๑) ข้างต้น

(๑.๔) กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องแจ้งให้คู่กรณี

ทราบถึงการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คำสั่งด้วยวาจาโดยสภาพไม่สามารถแจ้งวิธีการและระยะเวลาอุทธรณ์ได้ แต่ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอโดยมีเหตุอันสมควรภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่มิคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขึ้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ผู้มีอำนาจพิจารณา คำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบ
คำวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี
ปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ข. กรณีที่เป็นการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่ง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่ง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔

(พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว จะต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลา

สำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ทราบว่าผู้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์สามารถยื่นคำฟ้องต่อ

ศาลปกครองภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามระยะเวลา

ที่ระบุในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

๓. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม

๒๕๕๒ และเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้อง

และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งทางปกครอง

บรรดาคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันที่
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้บังคับเป็นต้นมา
ถ้าเจ้าหน้าที่มิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำสั่งทราบผลทาง
กฎหมายจะทำให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องซึ่งมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปี
ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาว่าจะแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับ
คำสั่งทราบหรือไม่ เพื่อให้ระยะเวลายื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความ
ดังกล่าวซึ่งจะสั้นกว่าหนึ่งปี ทั้งนี้ เพื่อมิให้การใช้สิทธิในการฟ้องคดีปกครองทุกเรื่องต้องขยาย
ระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปี อันจะทำให้ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองขยายออกไป
ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการบริหารราชการและไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

อนึ่ง สำหรับคำสั่งทางปกครองที่ออกก่อนวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ไม่อยู่ในบังคับ
ที่จะต้องแจ้งวิธีการและระยะเวลายื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองแต่ประการใด

Y๒๒ แสภม๒๒

(นายชาญชัย แสวงศักดิ์)

รักษาการในตำแหน่ง

เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

เงื่อนไขในการฟ้องคดี

1. ผู้มีสิทธิฟ้องคดี คือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรือความเว้นการกระทำของหน่วยงานปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือต้องเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งกรณีอื่นที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง
2. ระยะเวลาการฟ้องคดี
 - 2.1 โดยทั่วไปภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี
 - 2.2 คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือละเมิดทางปกครอง ต้องฟ้องคดีภายใน 1 ปี
3. คำฟ้อง ไม่มีแบบเฉพาะและไม่จำเป็นต้องใช้แบบฟอร์มใดๆ ของศาล เพียงแต่ต้องทำเป็นหนังสือใช้ถ้อยคำสุภาพ ระบุชื่อ ที่อยู่ พร้อมทั้งลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ระบุชื่อหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องระบุการกระทำอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีให้มีเนื้อหาที่เข้าใจได้ว่าผู้ฟ้องเดือดร้อนเสียหายจากเรื่องอะไรและอย่างไร พร้อมทั้งระบุคำขอว่าต้องการให้ศาลปกครองพิพากษาหรือสั่งอย่างไร
4. การขอให้แก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนในเบื้องต้น หากเรื่องที่จะนำมาฟ้องมีกฎหมายกำหนดว่าจะต้องมีการแก้ไขความเดือดร้อนในเรื่องนั้นๆ ตามขั้นตอนหรือวิธีการใดก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการดังกล่าวให้เสร็จสิ้นเสียก่อนจึงสามารถมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้

การยื่นคำฟ้องคดี

1. คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น
ให้ยื่นฟ้องต่อศาลที่ผู้ฟ้องมีภูมิลำเนาหรือต่อศาลที่ภูมิลคดีเกิดขึ้น
2. คดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองสูงสุด
ให้ยื่นฟ้องโดยตรงต่อศาลปกครองสูงสุด
3. ในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งศาลปกครองในภูมิภาค
ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น ประชาชนสามารถยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางได้
4. เมื่อจัดเตรียมคำฟ้องและเอกสารหลักฐานพร้อมแล้วให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของศาลหรือจะส่งไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

ศาลปกครองในภูมิภาค

(๑) ศาลปกครองขอนแก่น ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม

(๒) ศาลปกครองชุมพร ตั้งอยู่ในจังหวัดชุมพร โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดชุมพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดระนอง

(๓) ศาลปกครองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

(๔) ศาลปกครองนครราชสีมา ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา

(๕) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(๖) ศาลปกครองบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

(๗) ศาลปกครองพิษณุโลก ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดสุโขทัย

(๘) ศาลปกครองแพร่ ตั้งอยู่ในจังหวัดแพร่ โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์

(๙) ศาลปกครองยะลา ตั้งอยู่ในจังหวัดยะลา โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

(๑๐) ศาลปกครองระยอง ตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว

(๑๑) ศาลปกครองลพบุรี ตั้งอยู่ในจังหวัดลพบุรี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดนครนายก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง

(๑๒) ศาลปกครองสกลนคร ตั้งอยู่ในจังหวัดสกลนคร โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร

(๑๓) ศาลปกครองสงขลา ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล

(๑๔) ศาลปกครองสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุทัยธานี

(๑๕) ศาลปกครองอุตรธานี ตั้งอยู่ในจังหวัดอุตรธานี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุตรธานี

(๑๖) ศาลปกครองอุบลราชธานี ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีเขตตลอดท้องที่จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ